

Eucharistie

Z řečtiny, znamená díkůvzdání.

1. Svátost oltářní (tělo a krev Kristova). Eucharistie je připomínkou Kristovy poslední večeře, kdy ustanovil chléb a víno jako památku svého těla a krve. Nazývá se díkůvzdání, neboť přitom činil díky Bohu, i proto, že *e.* se vzdává Bohu nejvyšší čest. Podstatnými znaky *e* jsou chléb z pšenice a víno z hroznů, ve kterých se posvěcením děje proměna v tělo a krev Krista (transsubstanciace). Původně se používal obyčejný chléb, v době Karla Velikého se zavedl chléb nekvašený ve tvaru oplatky (hostie), od 12. st. se začaly používat malé hostie, každá pro jednoho přijímajícího. Do konce 11. st. všichni, kdo přijímali, dostávali jak chléb, tak i víno. Později se víno stalo výhradní záležitostí kněží, kteří se stali preferovanou částí křesťanské obce, neboť oni jediní přijímali plného Krista, zatímco ostatní věřící pouze jeho tělo. Laický kalich znovu obnovili na počátku 15. st. husité.

O názoru, zda způsoby chleba a vína, užívané při večeři, jsou jen vzpomínkovými objekty (spirituální interpretace) nebo zda znamenají na základě proměňování skutečné přítomnosti Ježíše, došlo už v 9. st. ve franckém klášteře Corbie a pak v 11. stol. mezi Berengarem z Toursu a opatem Lanfrancem k ostrým konfliktům. 1215 prohlásil transsubstanciaci jako dogma IV. lateránského koncilu. Transsubstanciaci zpochybnil na konci 14. st. John Wyclif, který místo přeměny v tělo a krev Kristovu hlásal teorii remanence (hostie i po posvěcení svou hmotnou podstatou zůstává chlebem). Hlavní husitský proud díky svému zakotvení v realismu byl teologicky věrný transsubstanciační teorii, Hus sám zastával kompromisní teorii konsubstanciační (po posvěcení jsou v hostii přítomny dvě podstaty, chléb i tělo Kristovo). Remanenci odsoudil kostnický koncil (1418), který zároveň vyhlásil, že pod každou z obou způsobů je obsažen celý Kristus.

2. Část mše (viz), během níž dochází k proměňování chleba a vína.

3. Mše (viz), při níž dochází k proměňování.